

Istentisztelet
közelieknek és távoliaknak

A „Tamás-mise” felépítése

TALÁLKOZUNK

ÉNEKLÉS

KÖSZÖNTÉS SZABAD FORMÁBAN

KÖZÖS ÉNEKLÉS, A SZOLGÁLTATTEVŐK BEVONULÁSA

BEVEZETŐ, TÉMAFELVETŐ IMÁDSÁG

KÖZÖSSÉGI BŰNVALLÁS, BŰNBÁNATI CSEND ÉS FELOLDOZÁS

KÖZÖS ÉNEKLÉS

ISTEN SZÓL HOZZÁNK

BIBLIAI OLVASMÁNY

KÖZÖS ÉNEKLÉS

IGEHIRDETÉS

KÖZÖS ÉNEKLÉS VAGY HANGSZERES MUZSIKA

SZÁNJUNK IDŐT AZ ISTENNEL VALÓ BESZÉLGETÉSRE

BEVEZETÉS AZ IMÁDSÁGOS RÉSZHEZ

NYITOTT IMÁDSÁGIDŐ (IMÁDSÁGJÁRÁS)

KÖZBENJÁRÓ IMÁDSÁG

BEVEZETÉS
ÚRVACSORAI IMÁDSÁG
SZEREZTETÉSI IGÉK
BÉKEKÖSZÖNTÉS
ÚRVACSORAOSZTÁS

KÜLDÉS ÉS ÁLDÁS
ZÁRÓÉNEK VAGY ZENE, A SZOLGÁLTATTEVŐK KIVONULÁSA

A „Tamás-miséről”

A „Tamás-mise” Jézus tanítványáról, a „hitetlen” Tamásról kapta nevét, aki addig nem akarta elhinni a Mester feltámadását, amíg meg nem érintette a sebeit (Jn 20,24–29). Ezt az istentiszteletet, mely mozgalmasságával és szokatlanságával szeretné megszólítani a jelen lévő gyülekezetet, „a hitetleneknek, kétkedőknek és egyéb jó keresztényeknek” szervezik – írja a műfaj egyik szakértője. Ezeknek az alkalmaknak a célja mindezekon túl a személyes találkozás, a közösség élményének átélése.

Az újszerű, interaktív elemeket tartalmazó istentiszteleti forma Finnországban keletkezett a 20. század nyolcvanas éveinek végén. Eredete egyrészt a finn „népmise”, azaz az ifjúsági istentisztelet új formáira, másrészt az ún. „holnap gyülekezete” találkozóra vezethető vissza, amelynek résztvevői Olli Valtonen televíziós lelkész vezetésével Helsinkiben különböző vendéglőiben gyűltek össze. A finn kezdeményezőknek az volt a szándékuk, hogy a nagyvárosokban élő emberek számára is vonzó, őket is megszólító istentiszteleteket tartsanak.

Németországban 1993-ban tartották az első Tamás-miséket, ahol ma már negyvennél is több helyen ünneplik, eltérő gyakorisággal: van, ahol havonta, van, ahol évente háromszor. A kezdeteknél két alapkérdés vetődött fel: Milyen legyen az az istentisztelet, amelyre magammal vihetem az egyháztól idegenkedő barátomat is? Milyen ajándékot kaptam Istentől, amellyel gazdagíthatom az istentiszteletet?

A német evangélikus-lutheránus egyházak közösségének gyülekezeti kollégiuma évente egyszer egy hétvégére területi találkozóra hívja össze a „Tamás-mise” helyi kezdeményezőit. Az alkalom terjedése és fejlődése ilyen módon egy saját magát szervező és irányító folyamaton belül történik.

Magyarországon is több gyülekezet szorgalmazta a „Tamás-miséhez” hasonló istentiszteleti formák kialakítását. A szervezők megvizsgálták, hogy hazánkban miként lehet a finn és a német példákat alkalmazni. Ezek alapján a hangsúly nálunk is az önkéntesek szolgálatára, illetve a résztvevőknek a gyülekezeti életbe való bevonására került.

Az istentiszteletet egy olyan csoport készíti elő és formálja, amelyben a tiszteletbeli tagok és a főfoglalkozásúak azonos jogosítvánnyal dolgoznak együtt. Az alkalom ünneplésének első feltétele mindig az érdekeltek munkaközössége, akik együtt egyengetik az első „Tamás-miséhez” vezető utat. A szervezők nyitottak egymás lelki ajándékaira, és lehetőséget biztosítanak arra, hogy a „Tamás-misé” ki-ki a maga talentumaival szolgáljon az előre megszerkesztett rend szerint. Mindezzel együtt nem akarják újra „kitalálni” az istentiszteletet: megőrzik a keresztény istentisztelet alapszerkezetét. A „Tamás-mise” csupán arra tesz kísérletet, hogy a keresztény hit tradicionális kincseit a ma emberének valóságos szükségleteit figyelembe véve adja át.

A „Tamás-mise” során (az igehirdetés előtt vagy után) kb. húszperces „nyitott imádságidő”, ún. „imádságjárás” áll a hívek rendelkezésére. Ez alatt az idő alatt mindenki szabadon mozoghat a megfelelően kialakított templomtérben, és igényeinek megfelelően vehet részt az istentisztelet eseményében: áldást kérhet, csendben imádkozhat, saját imáját megfogalmazva együtt imádkozhat egy lelkigondozó segítségével stb. Ennek megfelelően a főoltáron kívül – a helyi lehetőségek szerint – több stációt (ún. „mellékoltárokat”) állítanak fel, amelyek meditációra és imádságra hívogatnak. Ezeket a stációkat mindig az egyes Tamás-misék témájához igazodva alakítják ki. A szervezők lehetőséget biztosítanak arra is, hogy a résztvevők cédulán jelezzék, milyen tárgyban kérik az egész közösség imádságát. Ezeket összegyűjtik, szétválogatják, majd beiktatják az istentisztelet közbenjáró könyörgésébe.

Az „imádságjárás” meghatározó része a személyes áldás és az olajjal való megkenés lehetőségének a felkínálása. (Ez utóbbinak már régóta van hagyománya az evangélikus egyházban, és napjainkban kezdik újra felfedezni.) Nagyon fontos, hogy ez utóbbi esetén mindenki maga dönthet a tartózkodás vagy a részesedés mellett: „aktív szemlélőként” ülve maradhat a helyén, vagy részese lehet az érintés legközvetlenebb formájának, a személyes áldásnak és az olajjal való megkenésnek.

A „Tamás-misé” kiemelten fontos tényező a zene. Általában egy előénekes-csoport vezeti a közös éneklést, így is segítve az istentiszteleti éneklésben gyakorlatlan résztvevőket. A zenei választék nagyon gazdag: az ifjúsági énekekkel együtt szólalnak meg a taizéi énekek és természetesen az *Evangélikus énekeskönyv* énekei is. Így minden „Tamás-misének” sajátos zenei stílusa van.

A „Tamás-mise” nem lép fel a kizárólagosság igényével. Mégis olyan új típusú istentiszteleti formát kínál, amellyel főleg azokat érhetjük el, akik még nem vagy már nem érzik otthon magukat a gyülekezet „rendes” istentiszteletén, akik „a hűséges egyháztól távoliakhoz” tartoznak, de vallási kérdésekben megszólíthatók maradtak, és kíváncsiak rá, hogy mit kínál az egyház számukra ebben a modern világban.

22. Istentisztelet közelieknek és távoliaknak („Tamás-mise”)

TALÁLKOZUNK

Éneklés (kb. 10 perccel a kezdés előtt)

Már az istentisztelet előtt lehetőséget kell adni egyéni gyónásra vagy személyes lelki beszélgetésre.

Köszöntés szabad formában

Közös éneklés, a szolgálattevők bevonulása

Bevezető-témafelvető imádság

(Az istentiszteletet előkészítő közösség tagjai imádságban mondják el mindazt, ami az istentiszteletig vezető és az istentisztelettel kezdődő úton különösen is hangsúlyos.)

Közösségi bűnvallás, bűnbánati csend és feloldozás

Közös éneklés

ISTEN SZÓL HOZZÁNK

A rend e pontján megszólaltatható az evangélium összefoglalása. Az Isten szeretetéről szóló tanúságtétel egyben bevezetője az adott alkalom igeolvasásának, igehirdetésének. Ez a pont felcserélhető a „Szánjunk időt az Istennel való beszélgetésre!” résszel.

Bibliai olvasmány

Közös éneklés

Igehirdetés (esetleg dialógusprédikáció formájában)

Közös éneklés vagy hangszeres muzsika

SZÁNJUNK IDŐT AZ ISTENNEL VALÓ BESZÉLGETÉSRE!

Ez a pont felcserélhető az „Isten szól hozzánk” résszel.

Bevezetés az imádságos részhez

Itt elmondhatjuk, milyen lehetőségeket kínál az istentisztelet az Istennel való beszélgetésre (formák, mozgások, segítők stb.).

Nyitott imádságidő különböző állomásokkal és elemekkel („imádságjárás”)

(Több térdeplőt helyezünk el a templomtérben, ahol személyes áldásra, megerősítésre, olajjal való megkenésre, gyertyagyújtásra stb. van lehetőség.) Az imádság ideje alatt ének és zene szól.

A létrejött közösség közbenjáró imádsága

Az istentisztelet segítői kezdetől fogva gyűjtik a papírokra írt kéréseket. Ezeket összegezve alakul ki a közös könyörgés.

RÉSZESEDÜNK ISTEN JÓSÁGÁBAN

Az úrvacsora ünneplése

Bevezetés

Úrvacsorai imádság

Szereztetési igék

Békeköszöntés (Pax)

Úrvacsoraosztás

(az oltárnál, de igény esetén a templom más pontján is)

ISTEN ÁLDÁSÁVAL INDULUNK

Küldés és áldás

Záróének vagy zene, a szolgálattevők kivonulása